

▶ Pohjois-Karjala
2/2006

PK-YRITYYSBAROMETRI

 Pohjois-Karjalan Yrittäjät

 FINNVERA

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja tämän kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometria kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raportteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Syksyn 2006 Pk-yritysbarometri perustuu noin 3800 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut hyvä.

Tässä syksyn 2006 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana ja elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitusta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä. Syksyn barometrin erityisteemana on julkisten yrityspalveluiden tunnettuus ja käyttö.

Helsingissä 17.10.2006

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät ry

Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset.....	7
2 Yritykset ja työllisyys.....	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	15
7 Elinkeinoilmasto	16
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	18
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	19
10 Yrittäjyysilmapiiri.....	20
11 Pk-yritysten rahoitus.....	21
12 Yrityspalveluorganisaatioiden toiminta	23
12.1 Tietoisuus ja hyödyllisyys	23
12.2 Käyttö ja arviot.....	24
12.3 Riskinotto.....	26

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat edelleen suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä noin joka kolmas (34 %) ennakoi suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja kymmenen prosenttia yrityksistä ennakoi suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat heikkommat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Pohjois-Karjalassa ovat pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana heikkommat kuin edellisen kyselyn aikaan kun koko maassa ollaan lähes samalla tasolla.

Koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Suhdannenäkymät ovat alueen yritysten keskuudessa koko maata paremmat tuotantokustannusten ja tuotekehityspanostusten osalta. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella alhaisempi kuin koko maassa keskimäärin. Näkymät henkilökunnan määrän osalta ovat Pohjois-Karjalassa selvästi heikkommat ja koko maassa jonkin verran paremmat syksyllä 2005.

Alueen pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kilpailutilanteeseen ja resurssitekijöihin liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Koko maan pk-yritysten tuloksiin verrattuna yritystoiminnan säätelyyn, rahoitukseen resurssitekijöihin ja yleisiin suhdannenäkymiin liittyviä tekijöitä ei alueella koeta niin suuriksi kehittämisen esteiksi, mutta kustannustasoon liittyvät tekijät koetaan suuremmiksi kehittämisen esteiksi. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 4 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä vakuuksien puute on pahimpana esteenä 60 prosentilla, rahoituksen saatavuus joka neljännellä ja hinta 14 prosentilla alueen pk-yrityksistä.

Pohjois-Karjalan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus, työn sivukulut ja työvoiman saatavuus. Alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää 28 prosenttia pitää kysynnän riittämättömyyttä ja epävakaisuutta, joka kuudes työvoiman saatavuutta ja joka neljäs työn sivukuluja työllistämisen esteenä. Noin yhdellä kolmesta Pohjois-Karjalan ja yhdellä neljästä koko maan pk-yrityksestä ei ole tarvetta työllistää.

Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä 23 prosenttia aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Koko maan pk-yritysten keskuudessa ulkopuolista rahoitusta aikoo hankkia samoin 23 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset aikovat hankkia rahoitusta kone- ja laiteilajaennusinvestointeihin, käyttöpääomaksi ja yrityksen kehittämishankkeisiin. Pohjois-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (97 %) tai Finnverasta (51 %).

Julkiset yrityspalvelut tunnetaan kokonaisuutena pk-yrityksissä melko heikosti. Parhaiten tunnetaan Finnvera ja TE-keskukset. Pohjois-Karjalan ja koko maan alueella noin kolmannes arvioi tuntevansa Finnveran erittäin tai melko hyvin, ja TE-keskuksen kohdalla vastaavat luvut ovat 28 % ja 22 %. Julkisten yrityspalvelujen koetaan olleen eniten hyödyksi yritysten perustamisessa.

Pk-yritykset ovat alueella käyttäneet eniten TE-keskusten ja Finnveran palveluja. Parhaimmat arviot palveluasenteesta saavat Finnvera, Tekes ja Uusyrityskeskus. Asiantuntemuksesta parhaan arvion saa Finnvera, jonka tarjoamien palvelujen katsotaan Pohjois-Karjalan alueella myös edistäneen parhaiten pk-yritysten toimintaa. Koko maan osalta myös Tekesin ja TE-keskusten palvelut ovat edistäneet toimintaa melko hyvin. Pohjois-Karjalan alueella vastaajista noin joka neljännen mielestä Finnveran riskinotto on hyvällä tai erittäin hyvällä tasolla. Pääpankkinsa riskinottokyvyn arvioi hyväksi tai erittäin hyväksi 31 % alueen vastaajista.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta elo-syyskuussa 2006.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä TDC Hakemistot Oy:n ylläpitämää Blue Book yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Otokskoko on 3788 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internetkyselyinä 14.8.–15.9.2006. Valtaosa vastaajista värvättiin osallistumaan kyselyyn puhelimitse. Tiedonkeruu on toteutettu Taloustutkimus Oy:n CAWI-ohjelmalla (Computer Aided Web Interview). Raportin luvussa "Aineisto" on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pohjois-Karjalan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimuksessa tutkimusjohtaja Ville Haikola ja yhteyspäällikkö Jyrki Kärpänoja, Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 6 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).

2) Aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa).

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ saldoluku = + 30 %

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Kunkin alueen aineisto on painotettu alueen yrityskannan kokoluokka- ja toimialajakaumaa vastaavaksi. Tämä painotus tehtiin jälkikäteen myös kevään 2006 aluetuloksille, joita ei kevään alueraportteihin painotettu. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:**PK-YRITYSBAROMETRI 2/2006
- Aineiston rakenne -**

		n=	%
ALUE	POHJOIS-KARJALA	177	5 %
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	38	21 %
	Rakentaminen (TOL: F)	35	20 %
	Kauppa (TOL: G)	35	20 %
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	69	39 %
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	116	66 %
	5 - 9 henkilöä	34	19 %
	10 - 19 henkilöä	11	6 %
	20 - 49 henkilöä	7	4 %
	50+ henkilöä	9	5 %
LIIKEVAIHTO VUONNA 2006	Alle 0,20 milj. euroa	71	40 %
	0,20 - 0,49 milj. euroa	44	25 %
	0,50 - 1,49 milj. euroa	34	19 %
	1,50+ milj. euroa	24	14 %
	Ei vastausta	4	2 %
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	8	5 %
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	74	42 %
	Pyrkii säilyttämään asemansa	60	34 %
	Ei kasvutavoitetta	34	19 %
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1 %
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	131	74 %
	Kyllä, vie itse suoraan	28	16 %
	Kyllä, tuotteita viedä osana toisen yrityksen tuotekokonaisuutta	19	11 %
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	102	58 %
	1996 - 2000	34	19 %
	2001 - 2006	40	23 %
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	156	88 %
	Palkattu toimitusjohtaja	17	10 %
	Muut	4	2 %

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. Uusimaa, erilliset raportit:
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseu)
2. Varsinais-Suomi
3. Satakunta
4. Kanta-Häme
5. Päijät-Häme
6. Pirkanmaa
7. Kymenlaakso
8. Etelä-Karjala
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Keski-Pohjanmaa
16. Pohjois-Pohjanmaa
17. Kainuu
18. Lappi

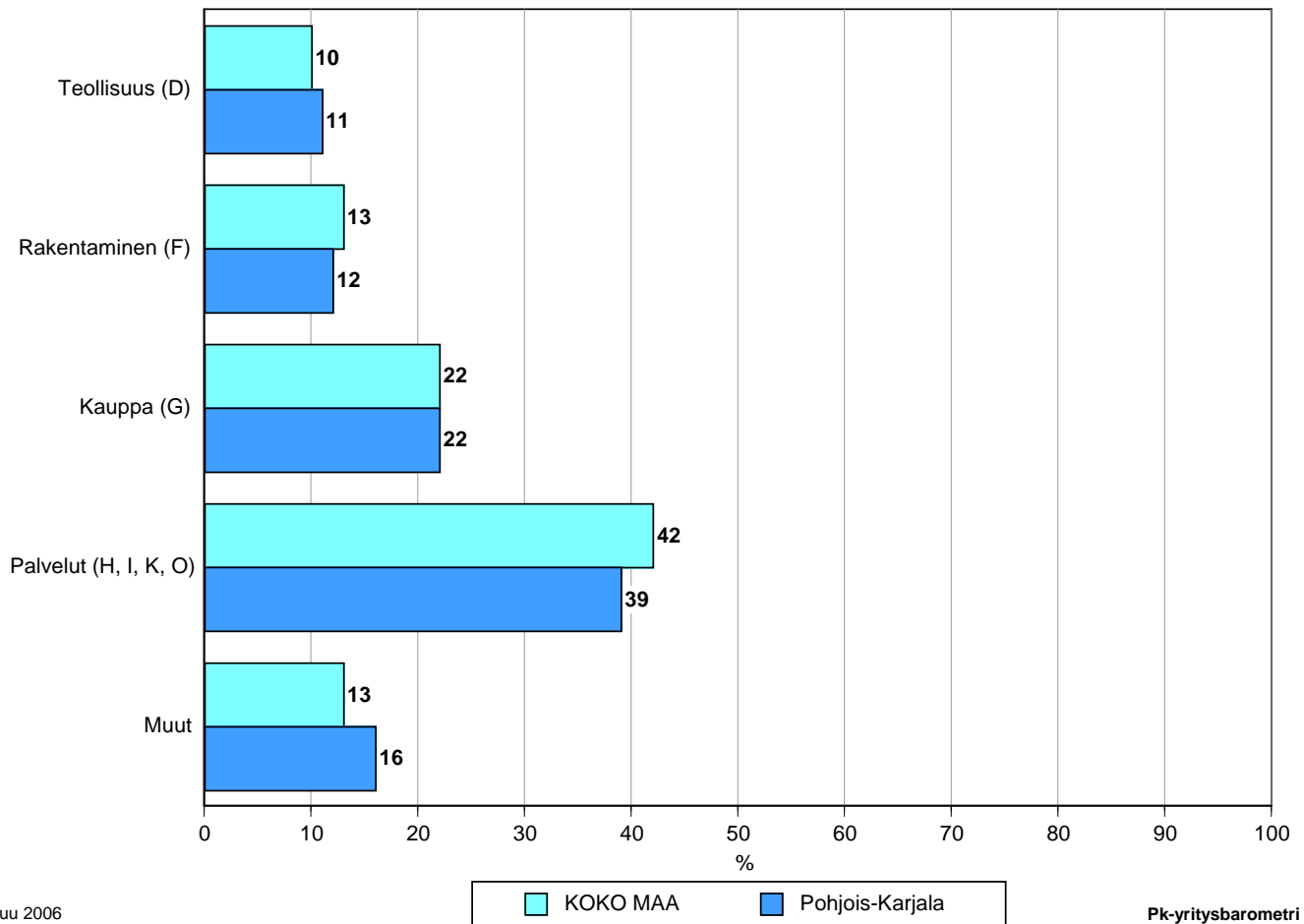
Pohjanmaan alueraportissa ovat mukana Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ja Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät.

Tutkimustulokset

1 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2004 232 305 yritystä.¹ Näistä yrityksistä noin 6400 toimi Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Karjalassa on palvelualojen ja rakennusalan yrityksiä suhteellisesti vähemmän ja teollisuusalojen yrityksiä suhteellisesti hiukan enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Tukku- ja vähittäiskaupan alalla toimivien yritysten suhteellinen osuus on Pohjois-Karjalassa sama kuin koko maassa keskimäärin.²

1. YRITYSTEN OSUUDET ERI TOIMIALOILLA

Lokakuu 2006
Alkuperätunniste 4481/JKÄ/VH/ss/js

Pk-yrittäjäbarometri
Syksy 2006

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

² Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

Pohjois-Karjalassa toimivissa yksityisen sektorin yrityksissä ja yhteisöissä työskenteli vuonna 2003 noin 29900 työntekijää³. Työttömyysaste oli vuoden 2006 toisella neljänneksellä Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 9,1 % ja Pohjois-Karjalassa 10,9 %.

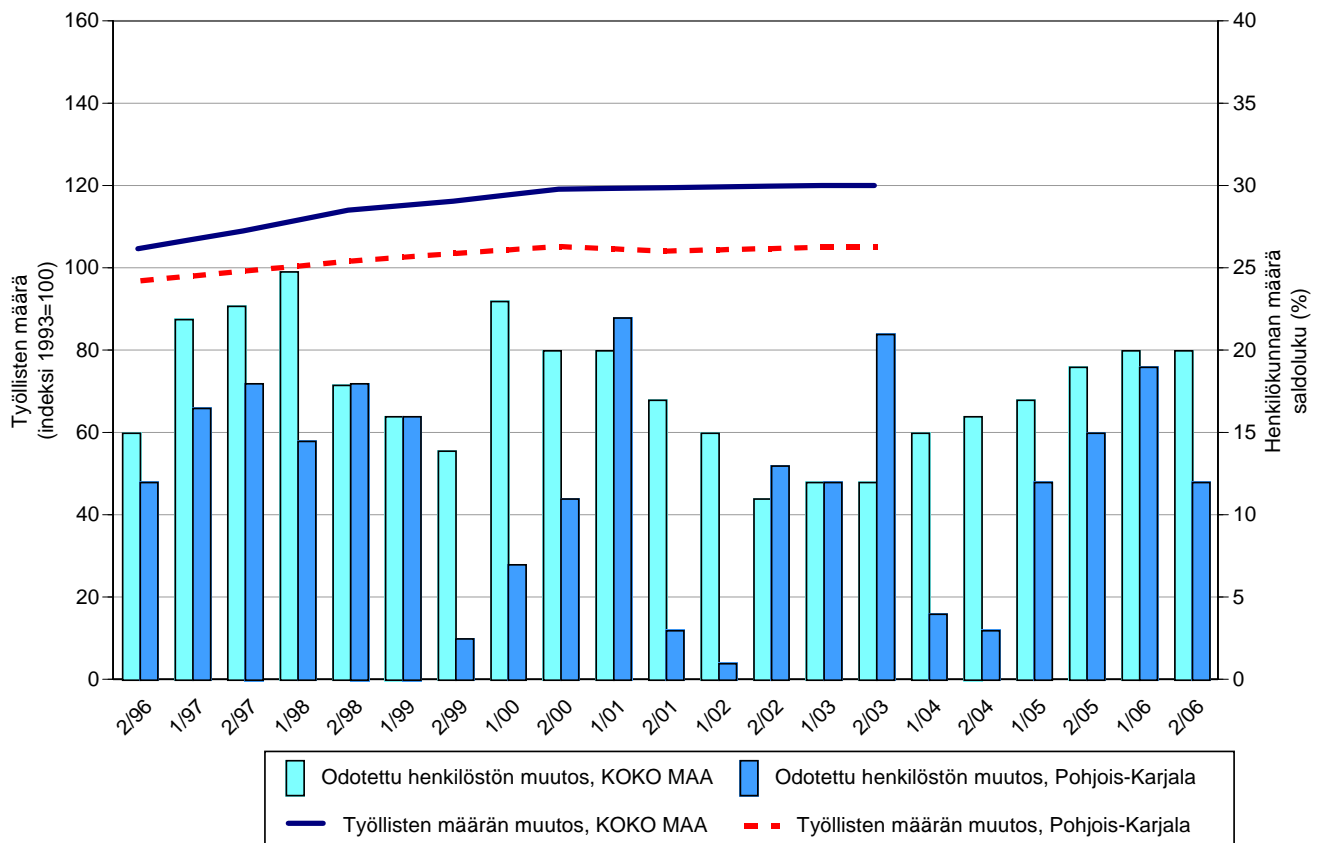
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	25	70	5	20
Pohjois-Karjala	18	75	6	12

Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella heikompi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa nyt heikommat kuin syksyllä 2005. Koko maassa henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat jonkin verran paremmat kuin viime vuonna.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pohjois-Karjalan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana⁴. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2003.

2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS

Lokakuu 2006

Alkuperätunniste 4481/JKÄ/VH/ss/iso

Pk-yritysbarometri
Syyskuu 2006

³ Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäyntitilasto.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

3.1 Yleiset suhdannenäkymät

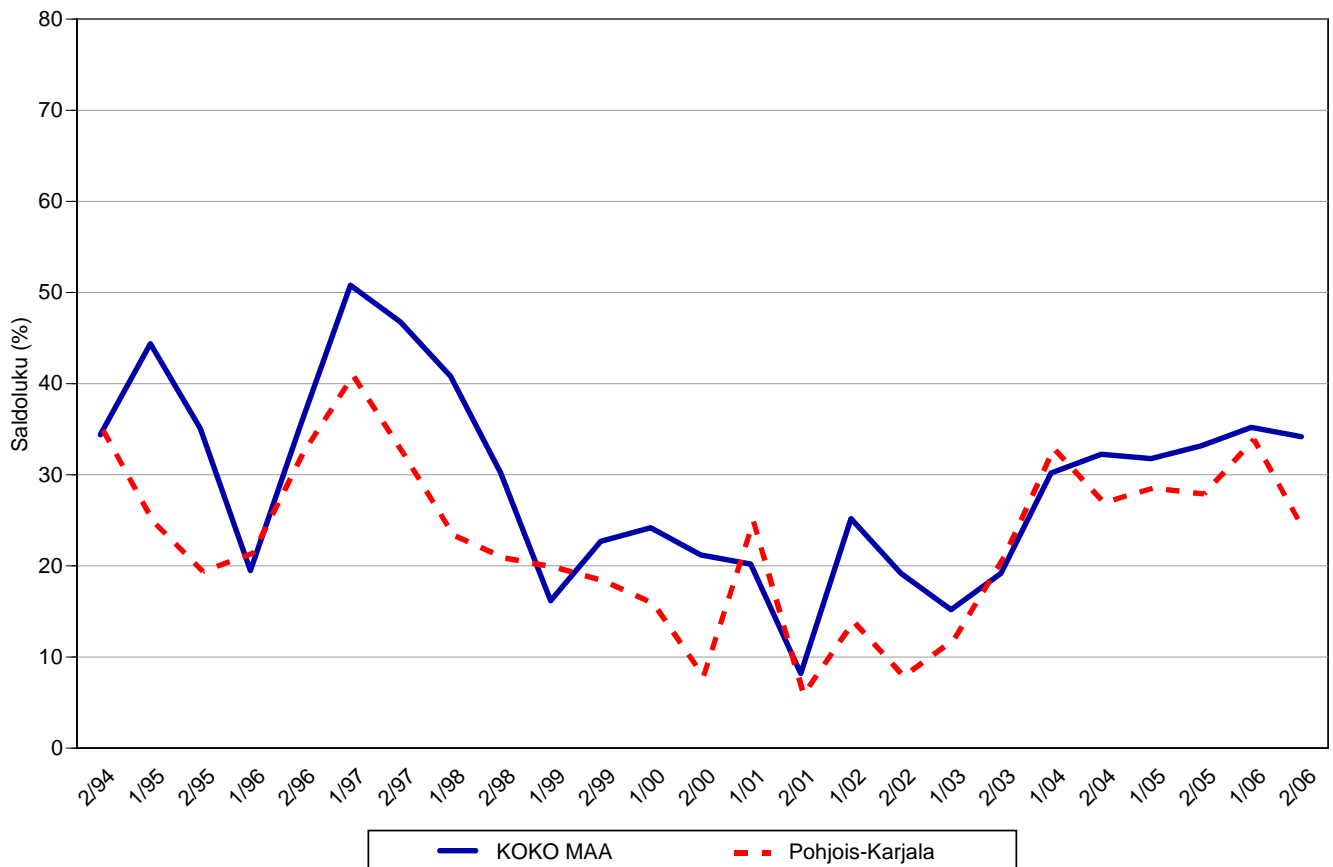
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	41	51	7	34
Pohjois-Karjala	34	56	10	24

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Karjalassa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä joka kolmas ennakoii suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja kymmenen prosenttia yrityksistä ennakoii suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat huonommat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 2/94 lähtien. Kevään 2006 tilanteeseen verrattuna Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat lähimmän vuoden aikana selvästi laskussa, kun taas koko maassa keskimäärin ne ovat lähes samalla tasolla.

3.1 YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

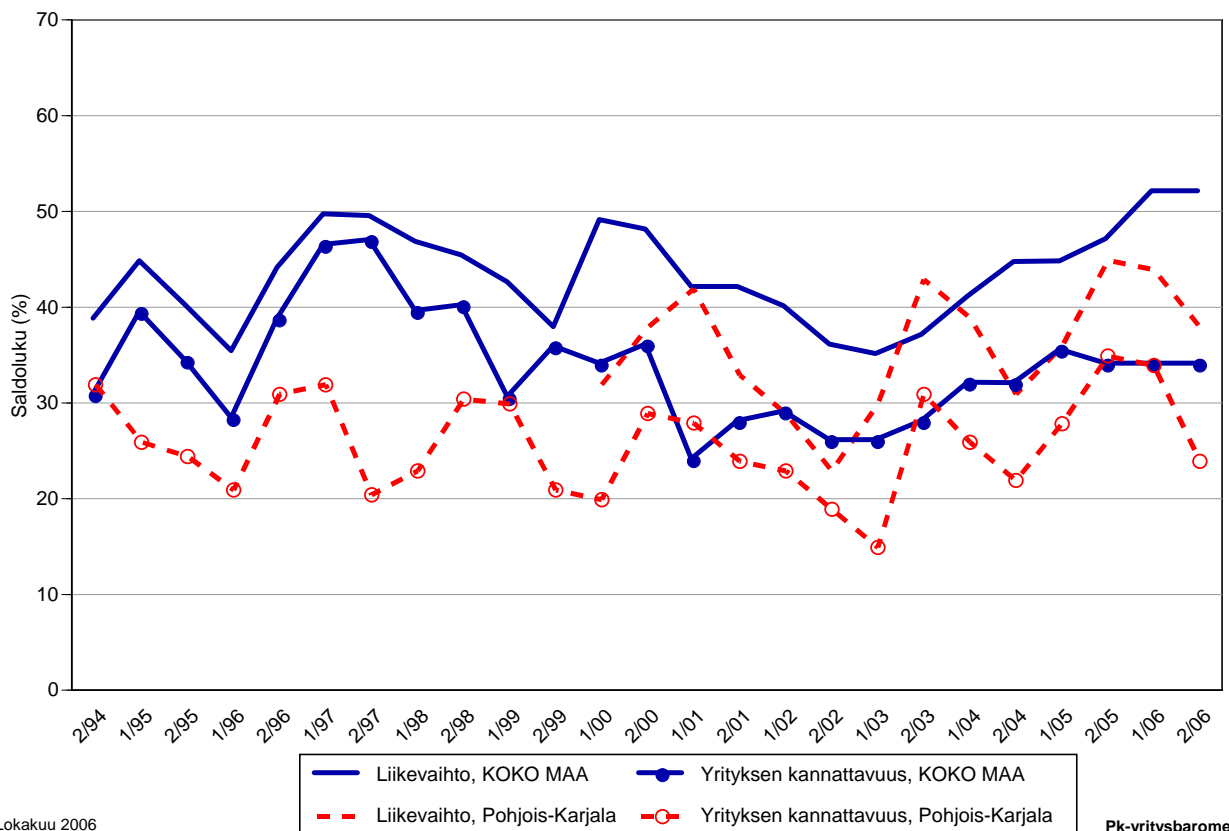
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vakavaraisuus	Tuotekehitys-panostukset
KOKO MAA								
Suurempi	60	24	18	18	41	45	44	29
Yhtä suuri	32	61	74	74	51	43	49	64
Pienempi	8	15	8	8	8	12	7	7
Saldoluku (%)	52	9	11	10	32	34	37	21
Suurempi	50	23	17	8	48	40	37	27
Yhtä suuri	38	60	76	86	47	44	59	69
Pienempi	12	17	7	6	6	16	4	3
Saldoluku (%)	38	6	9	1	42	24	33	24

Koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen edelleen positiivisia. Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimäärin paremmat tuotantokustannusten ja tuotekehityspanostusten osalta. Liikevaihdon, tuonnin arvon, yrityksen kannattavuuden ja vakavaraisuuden, investointien ja viennin arvon kasvua ennakoitiin saldoluvun mukaan pienempi osuus Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä kuin koko maassa keskimäärin.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁵ kehitys jaksosta 2/94 lähtien. Sekä liikevaihdon että kannattavuuden suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa selvästi alemmalla tasolla kuin keväällä 2006.

3.2 SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

⁵ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

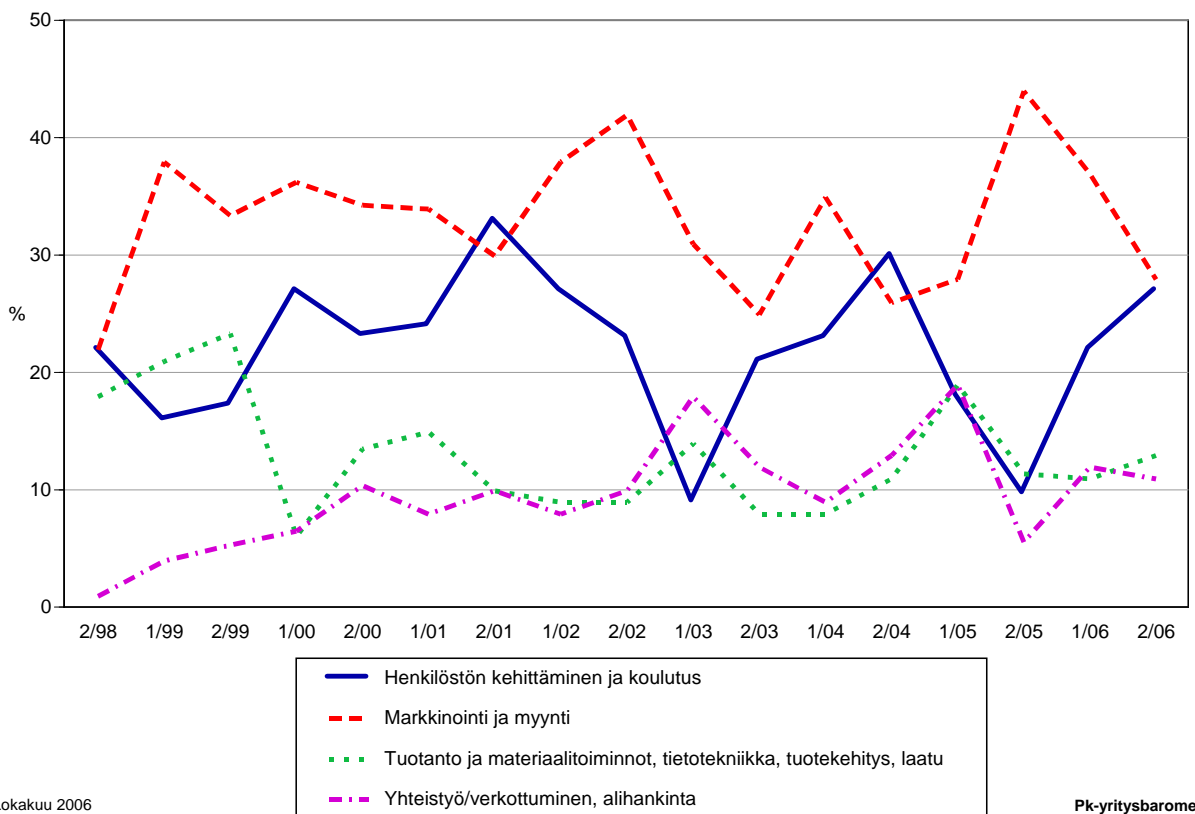
Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Pohjois-Karjala %
Johtaminen	5	5
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	19	27
Markkinointi ja myynti	34	28
Vienti ja kansainvälistyminen	3	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	7	4
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	11	13
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	16	11
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	3	4
Muu	1	1
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	0	1

Koko maan ja Pohjois-Karjalan alueen pk-yritysten kehittämistarpeet ovat melko samankaltaisia. Pohjois-Karjalan pk-yrityksissä koetaan olevan koko maan keskiarvon tavoin eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta sekä alueen että koko maan pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa.

Henkilöstön kehittämistarpeet ovat lisääntyneet selvästi ja markkinointiin liittyvät vähentyneet Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten keskuudessa kevään 2006 tilanteeseen verrattuna

4. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET - Pohjois-Karjala -

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

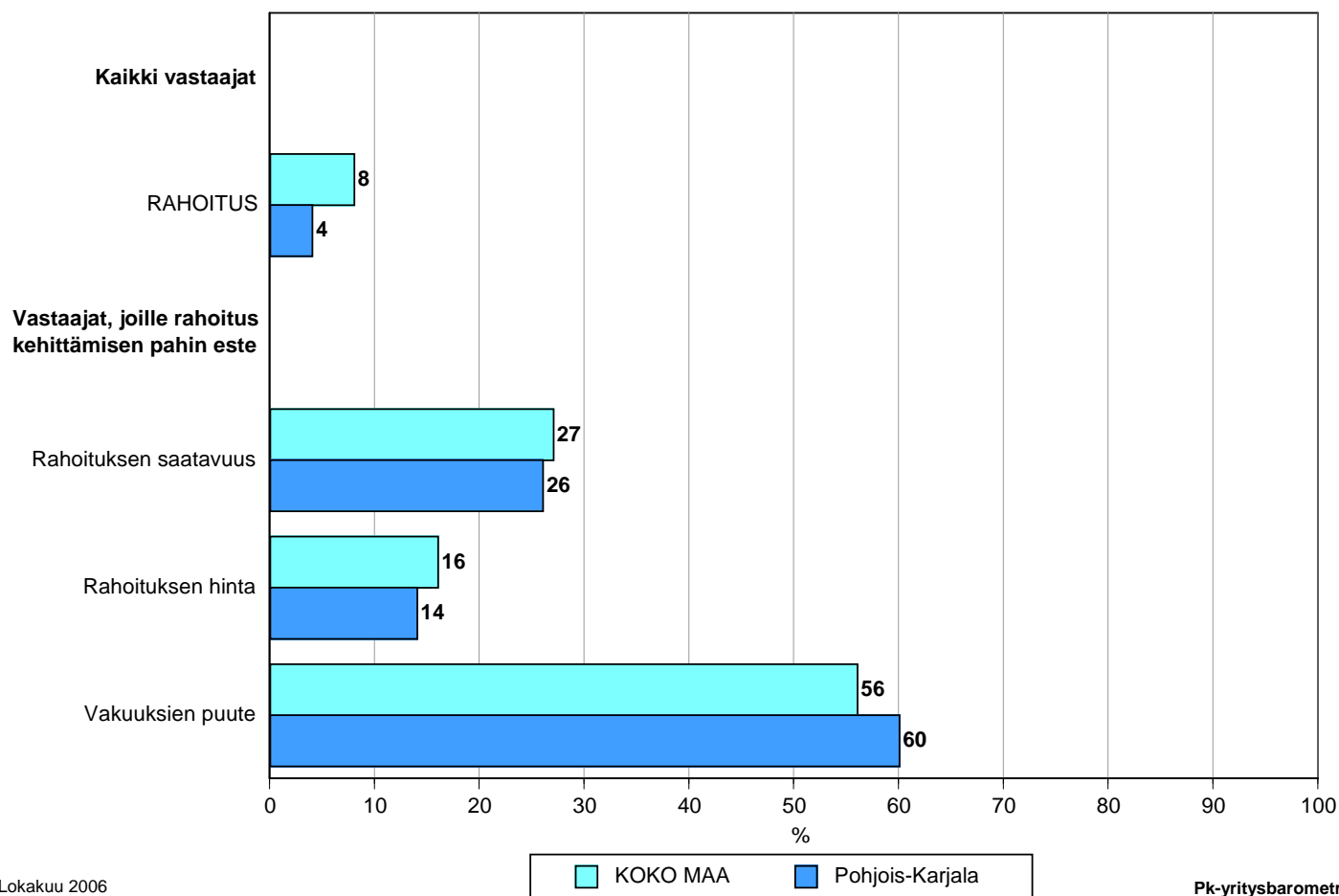
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA %	Pohjois-Karjala %
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	8	5
byrokrazia	2	2
työlainsäädäntö	1	-
työehtosopimukset	1	0
muu sääntely	2	1
KUSTANNUSTASO	17	22
verotus	4	7
palkkataso	2	2
työn sivukulut	7	5
muut tuotantokustannukset	3	6
KILPAILUTILANNE	24	24
kireä kilpailutilanne	17	12
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	3
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	2
markkinoita vääristävät tuet	1	2
harmaa talous, konkurssit jne.	1	0
kysynnän riittämättömyys	2	4
RAHOITUS	8	4
rahoituksen saatavuus	2	1
rahoituksen hinta	1	1
vakuuksien puute	4	3
RESURSSITEKIJÄT	28	24
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	15	11
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	2	3
toimitilat	3	3
koneet ja laitteet	1	1
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	4	4
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	10	9
MUUT TEKIJÄT	3	7
EI OSAA SANOA	2	5

Pohjois-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat edelleen kilpailutilanteeseen ja resurssitekijöihin liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Koko maan pk-yritysten tuloksiin verrattuna yritystoiminnan säätelyä, rahoitusta, resurssitekijöitä sekä yleistä suhdanne- tai maailmantilannetta ei alueella koeta niin suuriksi kehittämisen esteiksi kuin muualla maassa. Kustannustasoon liittyvät tekijät koetaan sen sijaan suuremmiksi kehittämisen esteiksi.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä neljällä prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä vakuuksien puute on pahimpana esteenä 60 prosentilla, rahoituksen saatavuus noin joka neljännellä ja rahoituksen hinta 14 prosentilla. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan pienempi kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Rahoituksen merkitys yritysten kehittämisen esteenä on laskenut sekä koko maassa keskimäärin että Pohjois-Karjalan alueella verrattuna kevään 2006 barometriin.

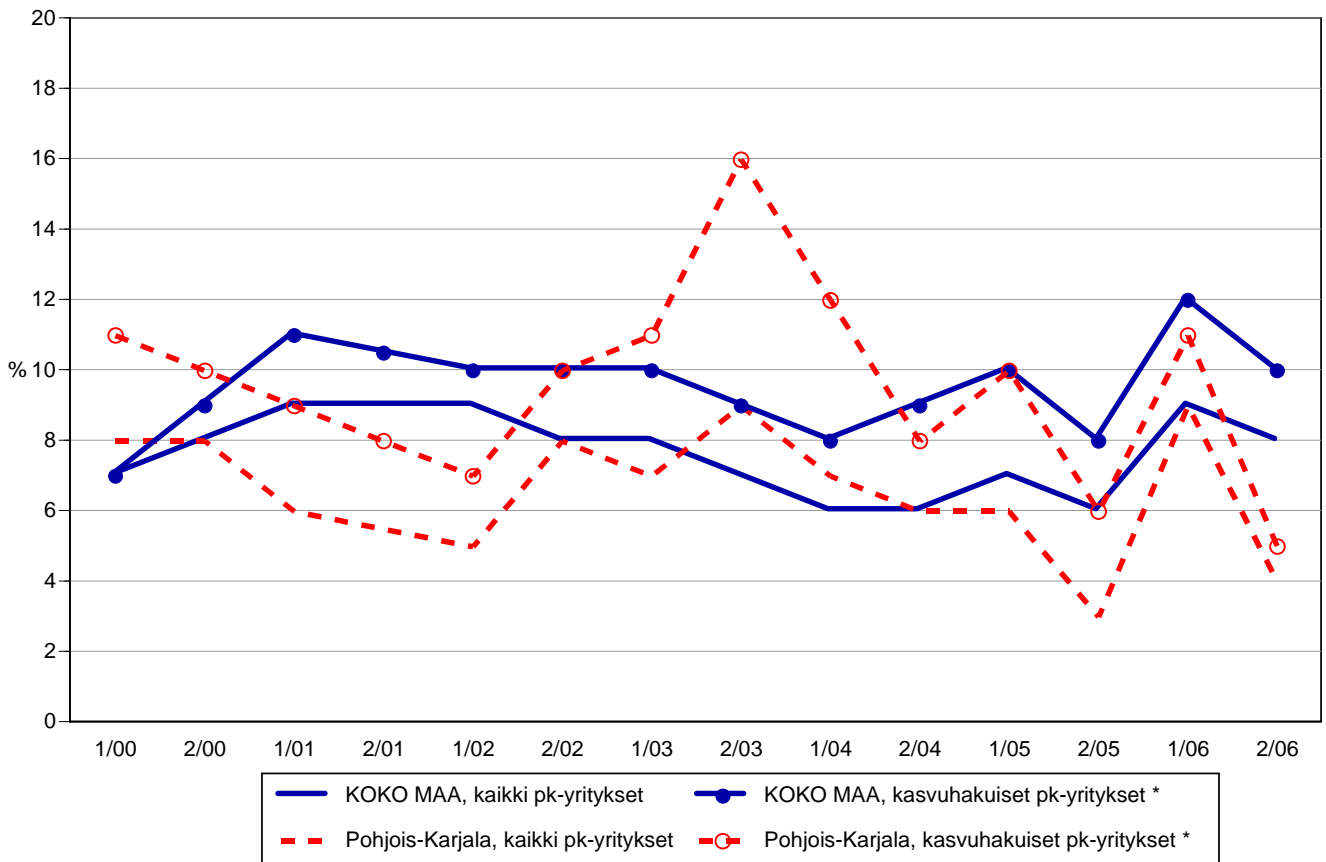
5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus -

Lokakuu 2006
Alkuperätunniste 4481/JKÄ/VH/ss/jsa

Pk-yrittäjäbarometri
Syksy 2006

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus kokonaisuudessaan -

Lokakuu 2006
Alkuperätunniste 4481/JKÄ/VH/ss/jso

*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

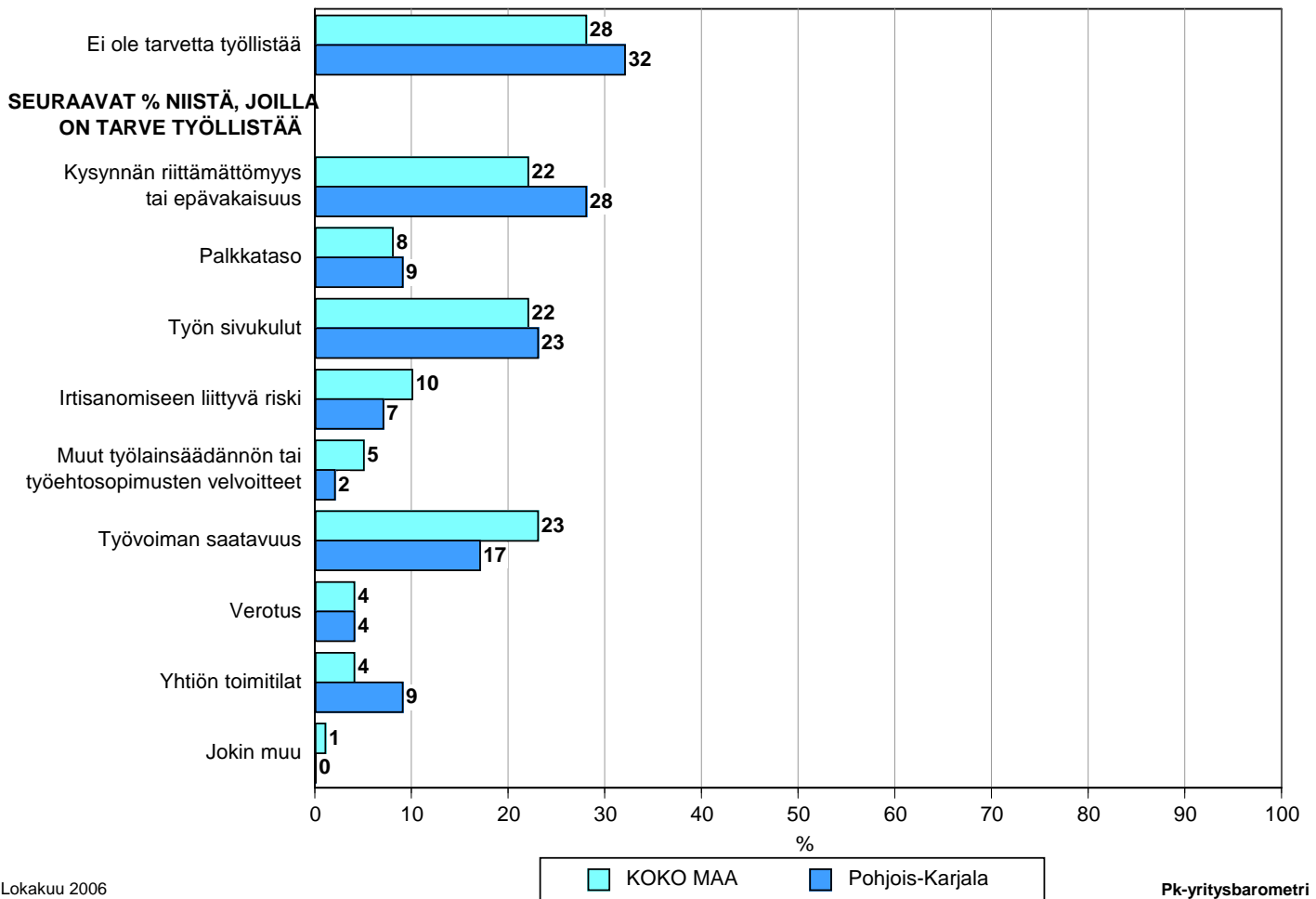
Pk-yrittäjäbarometri
Syksy 2006

Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Pohjois-Karjalan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus, työn sivukulut ja työvoiman saatavuus. Alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää noin joka kuudes pitää työvoiman saatavuutta työllistämisen esteenä. Työn sivukuluja pitää kehittämisen suurimpana esteenä noin joka neljäs ja kysynnän riittämättömyyttä 28 prosenttia. Pohjois-Karjalan yrityksistä 32 prosentilla ja koko maan pk-yrityksistä 28 prosentilla ei ole tarvetta työllistää.

6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE

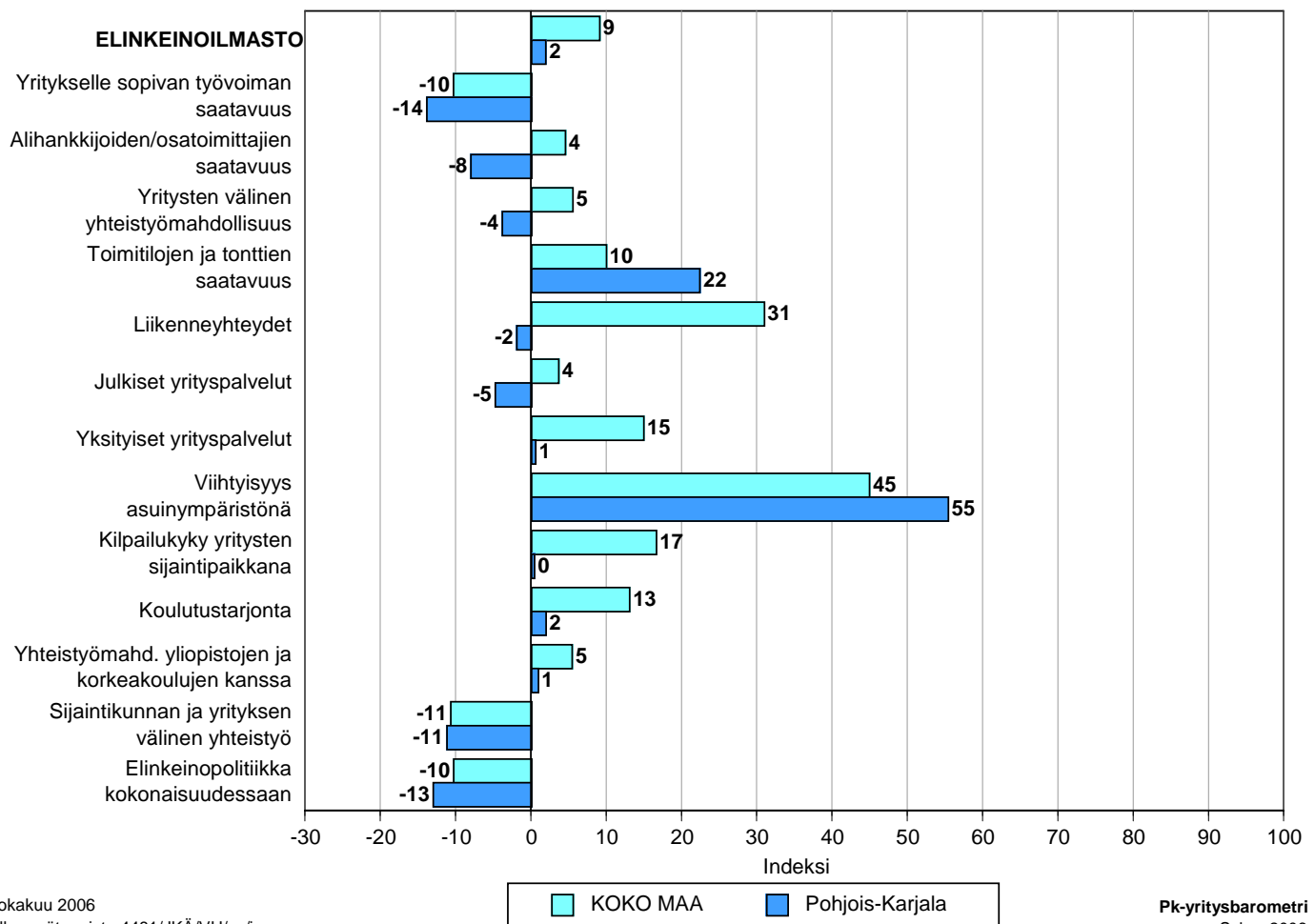
Lokakuu 2006
Alkuperätunniste 4481/JKÄ/VH/ss/jso

Pk-yrittäjäbarometri
Syksy 2006

7 Elinkeinoilmasto

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pohjois-Karjalassa selvästi tyytymättömämpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Pohjois-Karjalassa sijaitsevat pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuin ympäristönä ja toimitilojen sekä tonttien saatavuuteen. Kaikkein tyytymättömmimpiä alueella ollaan yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen, elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan sekä sijaintikunnan ja yrityksen väliseen yhteistyöhön. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on erityisesti Pohjois-Karjalassa ja myös koko maassa edelleen laskusuunnassa. Aiemmin kysytty tekijä 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ollut mukana syksyn 2006 tutkimuksessa.

7.1 ELINKEINOILMASTO

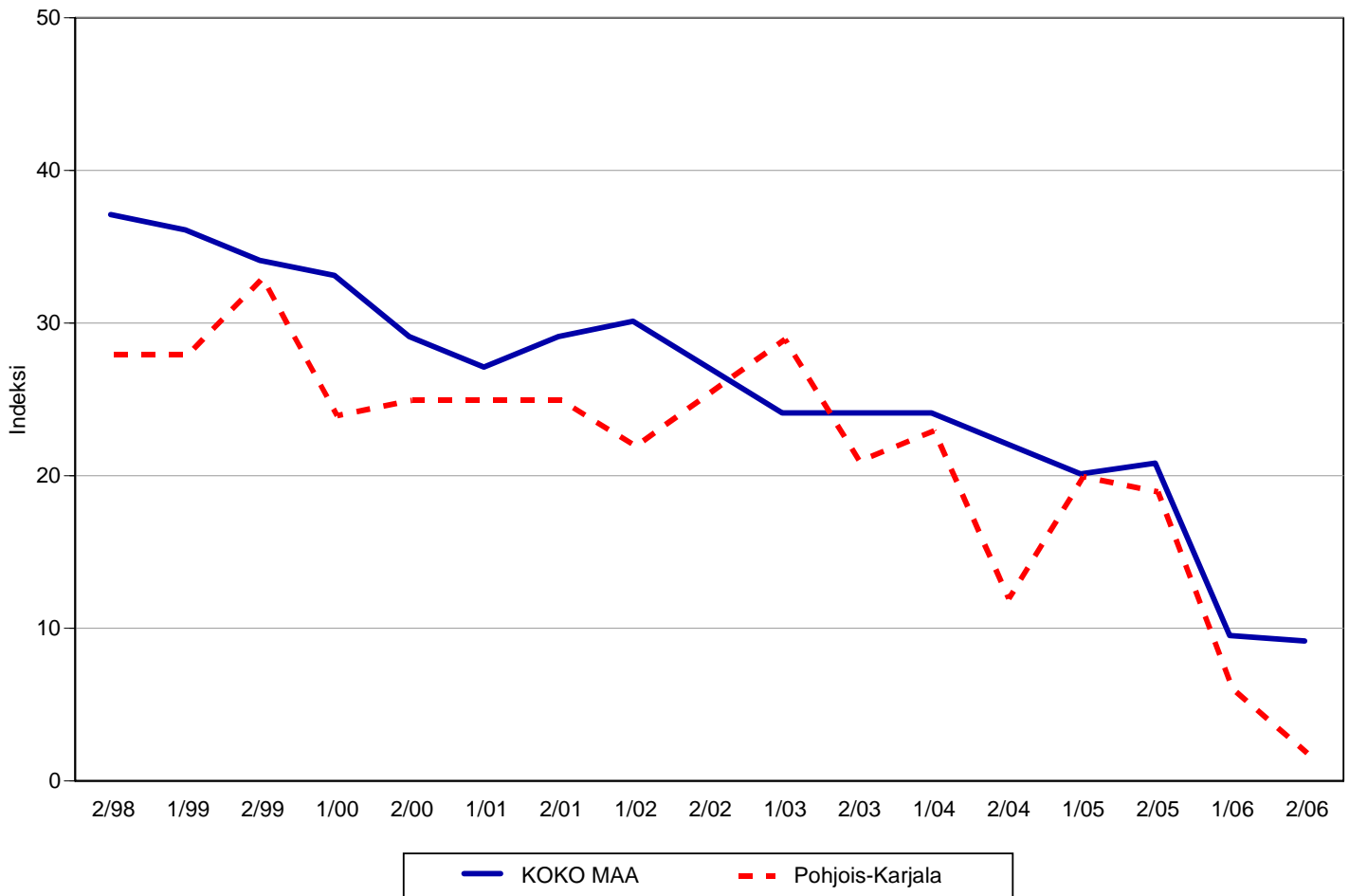

Lokakuu 2006
Alkuperätunniste 4481/JKÄ/VH/ss/jso

Pk-yritysbarometri
Syksy 2006

7.2 ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoa koskevista väittämistä -

Lokakuu 2006
Alkuperätunniste 4481/JKÄ/VH/ss/js

Pk-yritysbarometri
Syksy 2006

8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

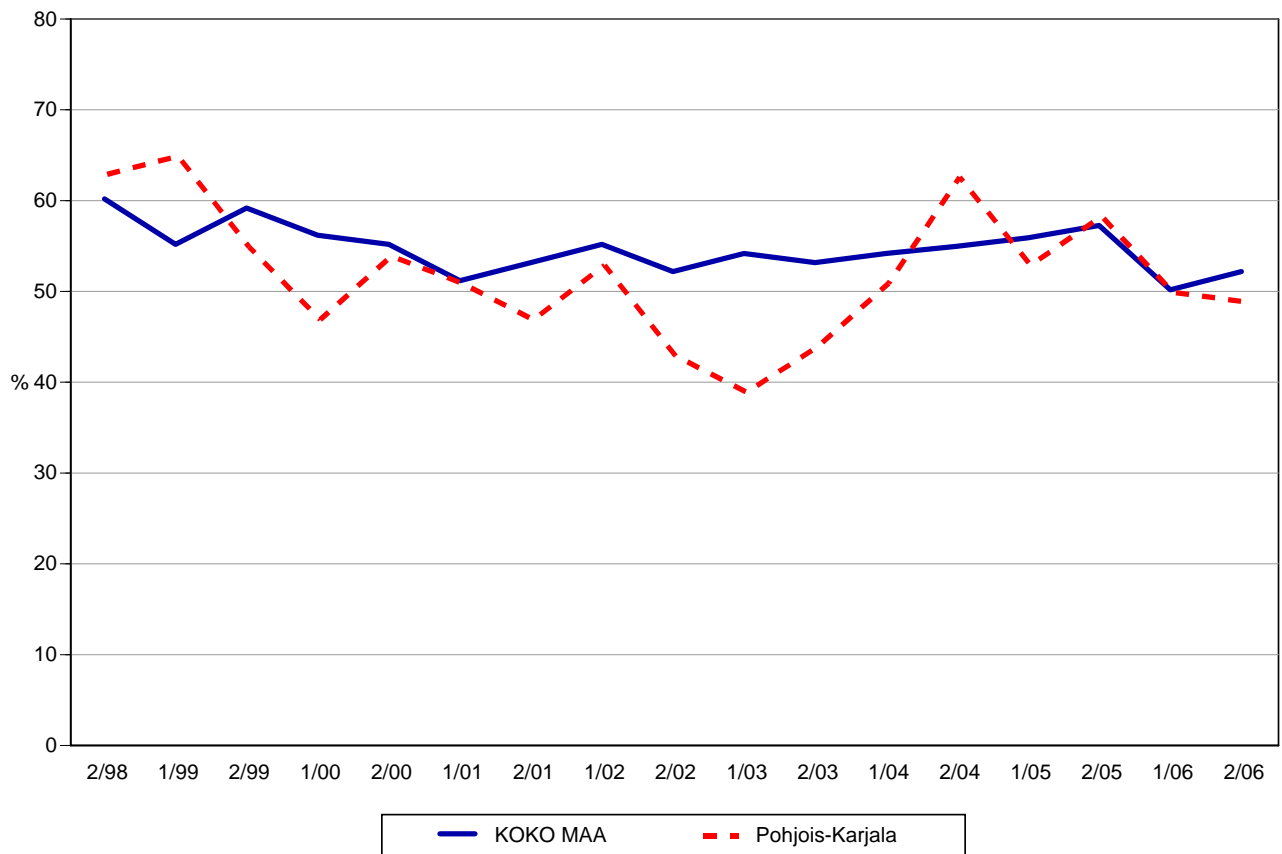
	KOKO MAA %	Pohjois-Karjala %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	10	4
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	42	45
Pyrimme säilyttämään asemamme	33	34
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	14	16
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1

Pohjois-Karjalassa on melko selvästi vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumisesta seuraavan vuoden aikana ennakoiti prosentti koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Ilman kasvutavoitteita olevien yritysten määrä on 16 prosenttia Pohjois-Karjalan pk-yritysten keskuudessa. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä, yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pohjois-Karjalassa yhteensä 49 prosenttia ja koko maassa 52 prosenttia. Kasvuhakuisten yritysten osuus on laskenut hieman Pohjois-Karjalan alueella.

8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

- Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä -

9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

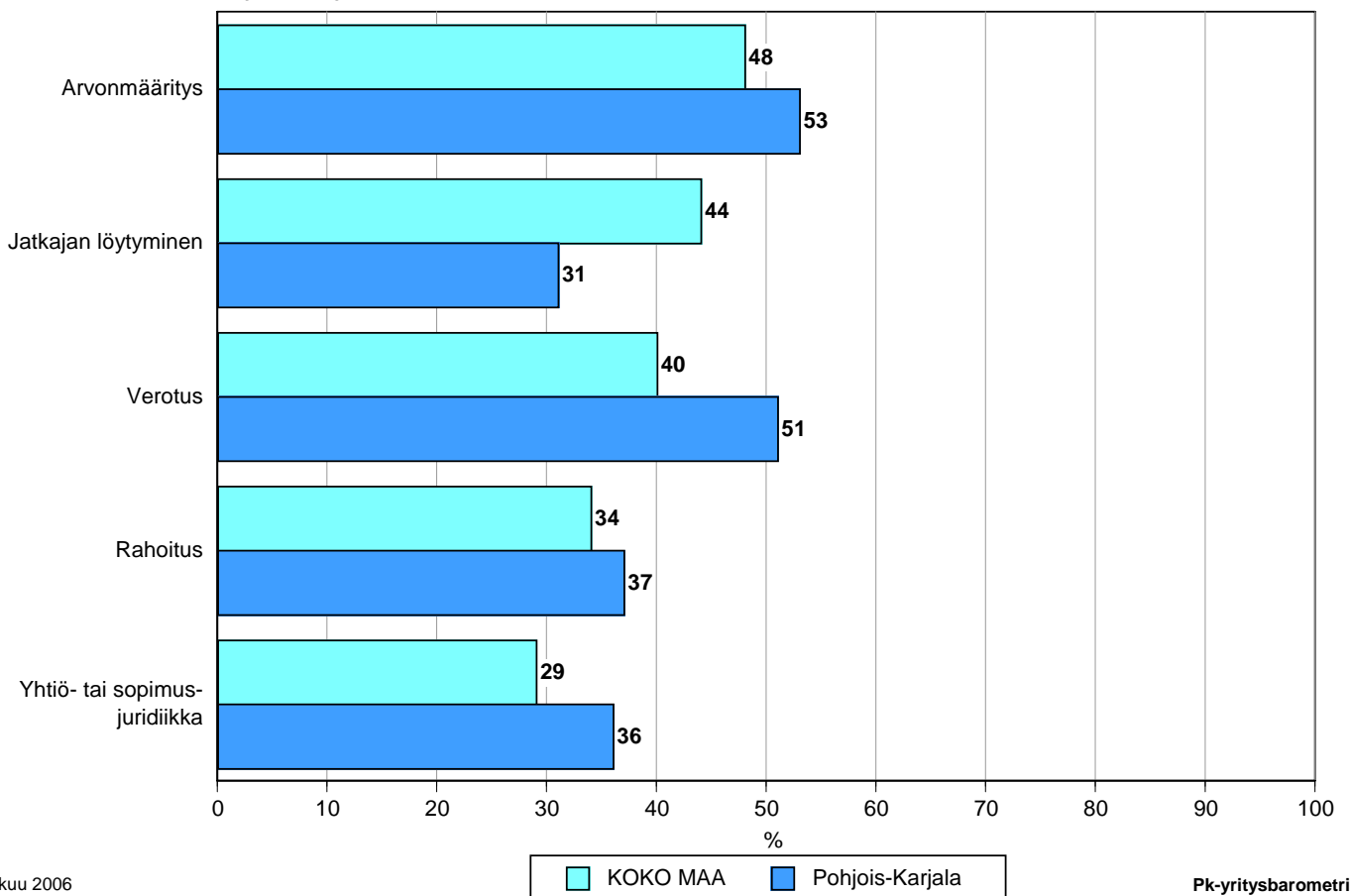
Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Pohjois-Karjala %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	71	74
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	7
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	12	8
Ei osaa sanoa	9	11

Pohjois-Karjalan alueella on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana noin joka kuudennessa pk-yrityksessä. Pohjois-Karjalassa keskimäärin suurimmat haasteet sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville yrityksille ovat arvonmääritys ja verotus ja koko maassa myös jatkajan löytäminen.

9. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA

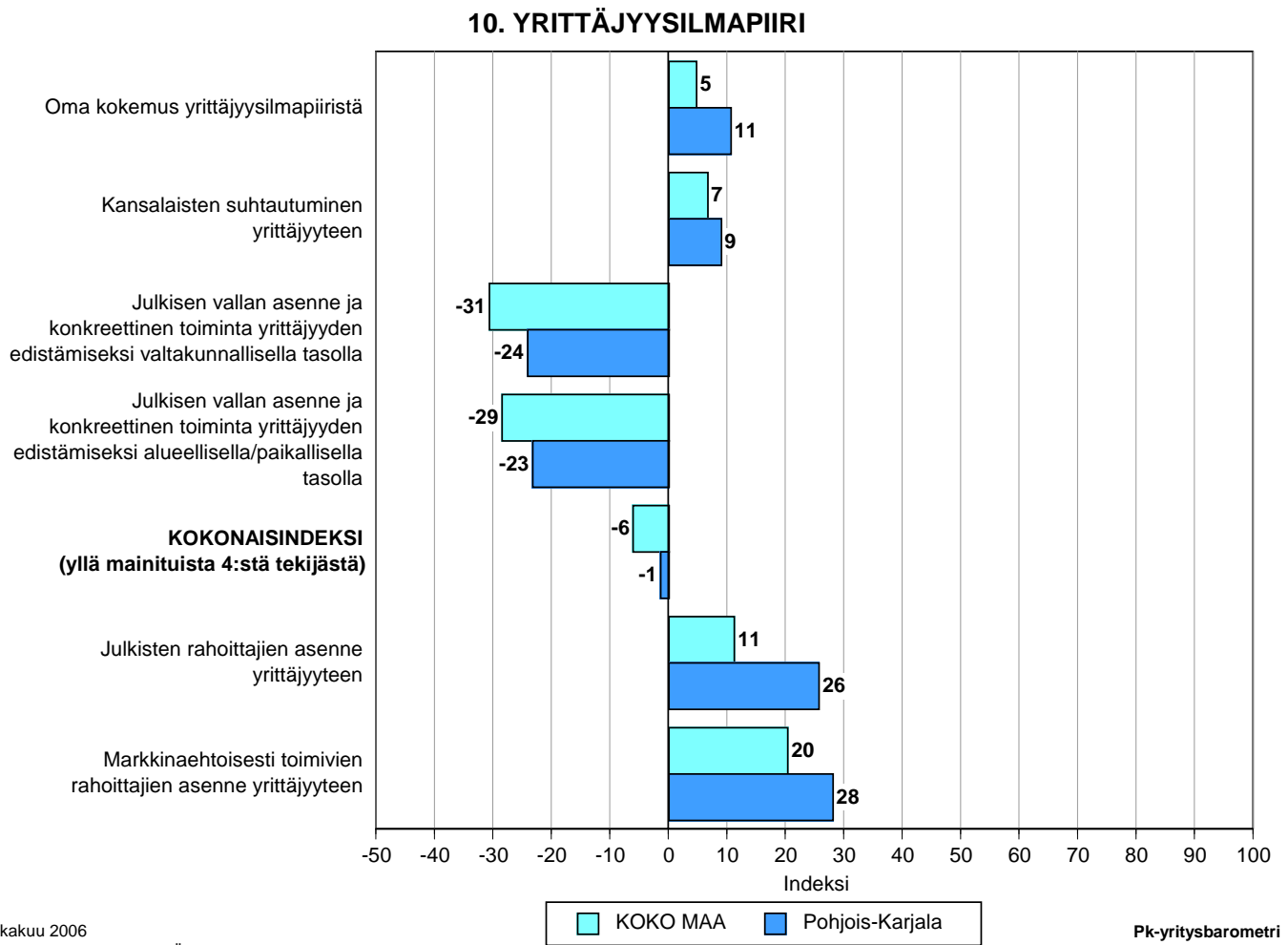
- Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana -

10 Yrittäjyysilmapiiri

Yrittäjyysilmapiirin kokonaisindeksi on Pohjois-Karjalan alueella -1 ja koko maassa keskimäärin -6. Indeksien osatekijöistä kansalaisten suhtautuminen ja oma suhtautuminen yrittäjyyteen arvioidaan positiivisiksi tekijöiksi. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Pohjois-Karjalan että koko maan osalta.

Julkisten rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Pohjois-Karjalan alueella selvästi paremmaksi kuin koko maassa keskimäärin samoin kuin myös markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne. Markkinaehtoisien rahoittajien asenne saa selvästi paremman arvioin julkiseen puoleen verrattuna.

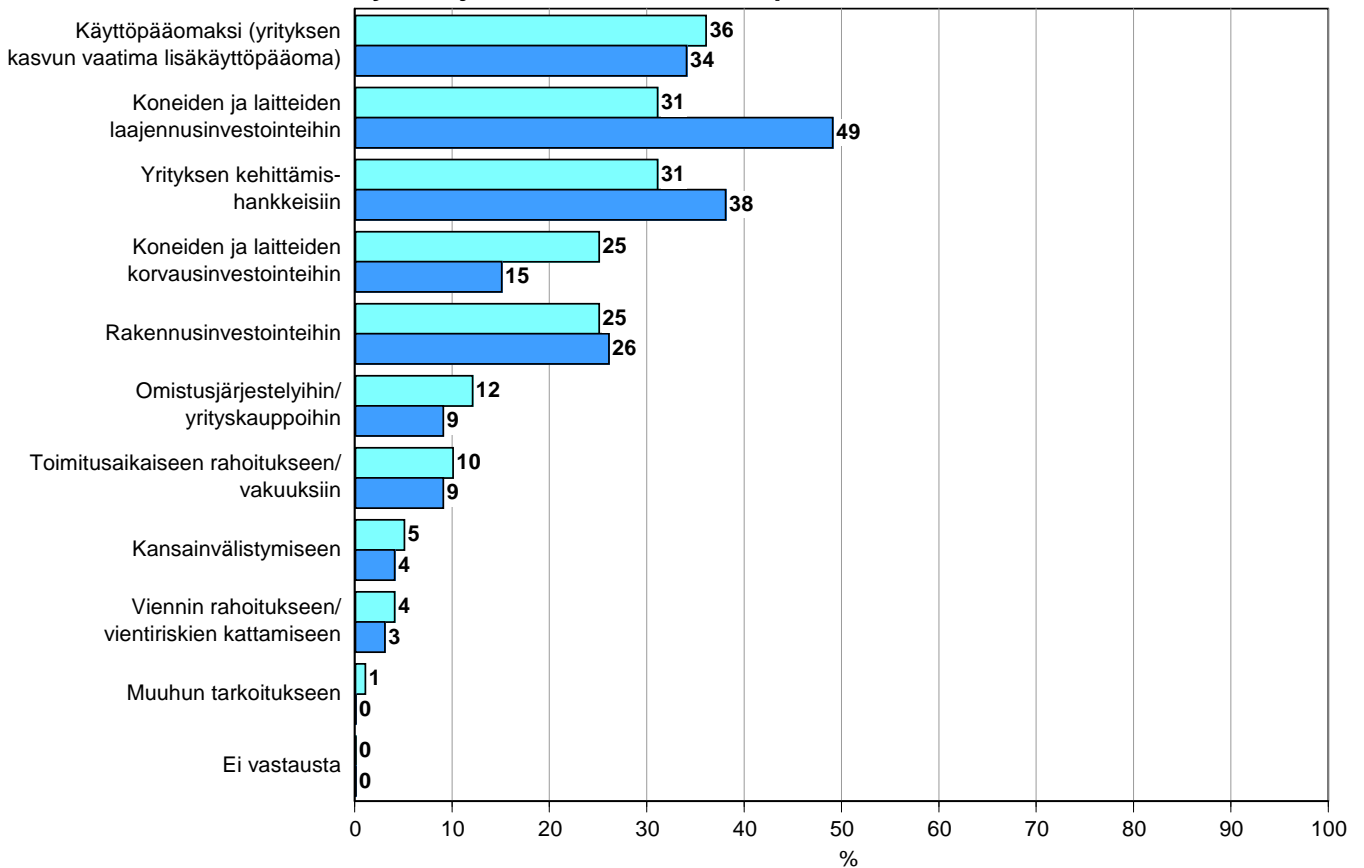

11 Pk-yritysten rahoitus

Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä 23 prosenttia aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Koko maan pk-yritysten keskuudessa ulkopuolista rahoitusta aikoo hankkia samoin 23 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset aikovat hankkia rahoitusta kone- ja laitelaaennusinvestointeihin, yrityksen kehittämishankkeisiin ja kasvun vaatimaksi käyttöpääomaksi. Pohjois-Karjalan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (97 %) tai Finnverasta (51 %). Pääomasijoittajilta rahoitusta aikoo hakea 10 prosenttia alueen yrityksistä.

11. MIHIN KÄYTTÖTARKOITUKSEEN AIKOO OTTAA ULKOPUOLISTA RAHOITUSTA

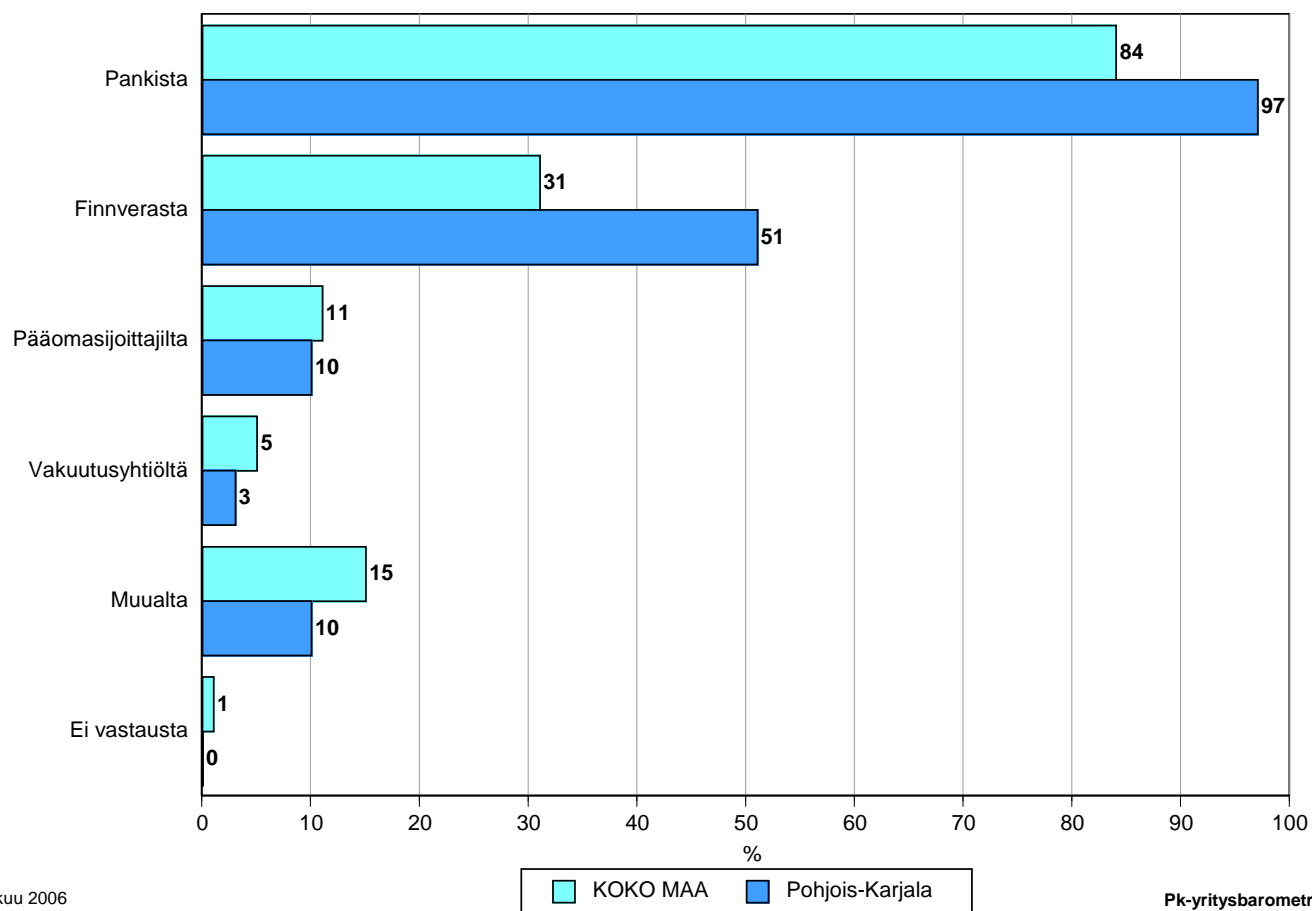
- Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta -

Lokakuu 2006
Alkuperätunniste 4481/JKÄ/VH/ss/jso

■ KOKO MAA ■ Pohjois-Karjala

Pk-yrittäjäbarometri
Syksy 2006

12. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA
- Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta -

Lokakuu 2006
Alkuperätunniste 4481/JKÄ/VH/ss/jso

Pk-yritysbarometri
Syksy 2006

12 Yrityspalveluorganisaatioiden toiminta

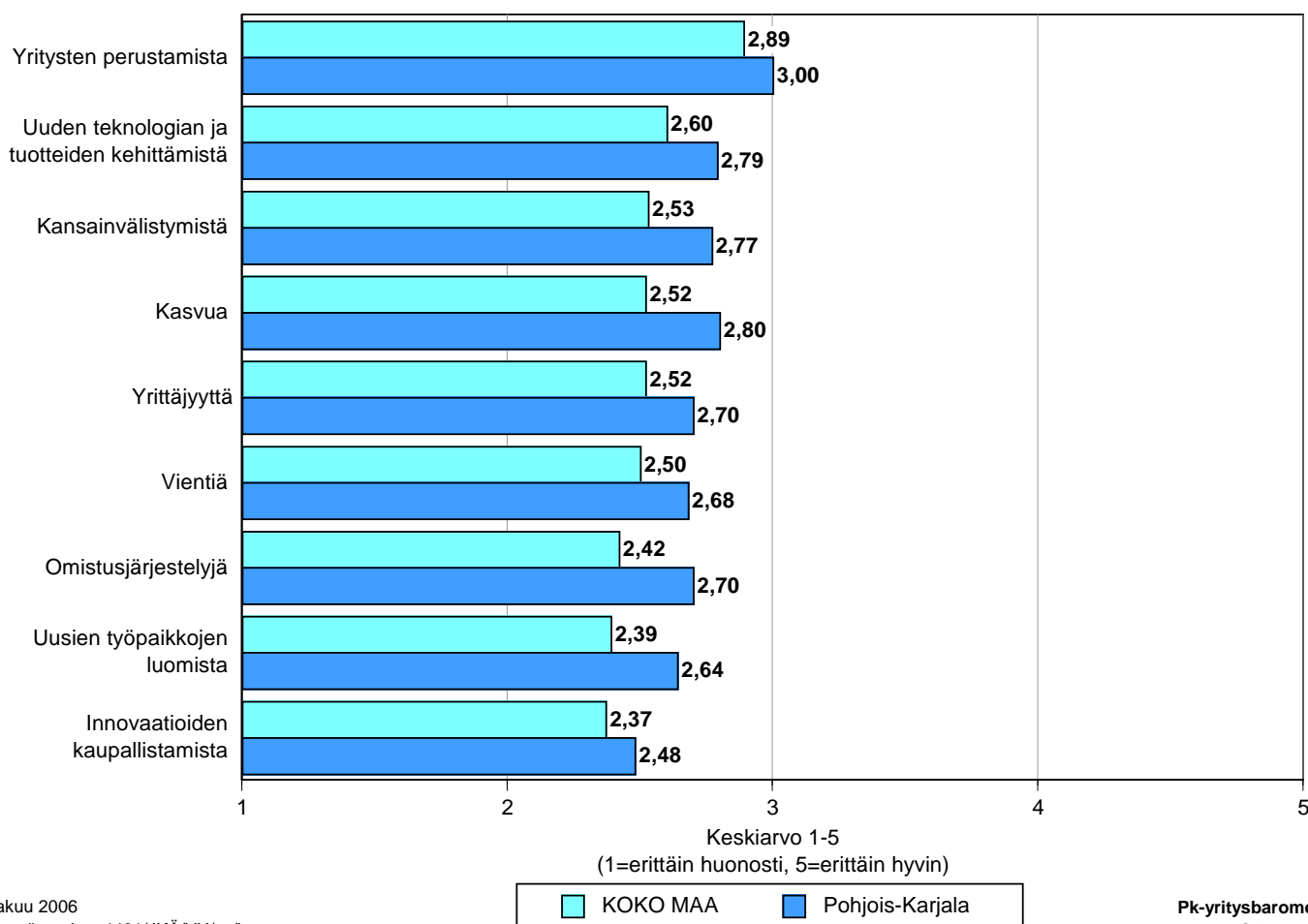
Syksyn 2006 Pk-yritysbarometrin erityisteemana ovat julkiset yrityspalvelut. Yrittäjien arvioitavaksi nimettiin Finnvera, Finpro, kasvuyrityspalvelu, seudulliset yrityspalvelupisteet, TE-keskus, Tekes, uusyrityskeskus ja YritysSuomi-portaali. Vastaajilta kysyttiin yleisesti palveluiden tuntemuksesta, käytöstä ja hyödyllisyydestä. Lisäksi palveluita käyttäneitä pyydettiin arvioimaan käyttämiään palveluita tarkemmin palveluasenteen, asiantuntemuksen ja hyödyllisyyden kannalta.

12.1 Tietoisuus ja hyödyllisyys

Pk-yritysten keskuudessa kokonaisuutena julkiset yrityspalvelut tunnetaan varsin heikosti. Erityisesti näin näyttäisi olevan seudullisten yrityspalvelupisteiden, YritysSuomi-portaalin ja kasvuyrityspalvelun osalta. Finnveran toimintaa arvioi Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä tuntevansa erittäin tai melko hyvin 34 prosenttia ja TE-keskusten 28 prosenttia. Koko maan osalta vastaavat luvut ovat Finnveran osalta 30 prosenttia ja TE-keskusten 22 prosenttia vastanneista. Tekesin tuntee Pohjois-Karjalan alueella 12 prosenttia hyvin tai erittäin hyvin, kun koko maassa päästään 13 prosenttiin.

Julkisten yrityspalveluiden koetaan Pohjois-Karjalan alueella ja myös koko maassa olleen hyödyksi erityisesti yritysten perustamisessa. Seuraavaksi eniten palveluista arvioidaan Pohjois-Karjalassa olleen apua kasvun edistämiseksi, uuden teknologian ja tuotteiden kehittämisessä ja kansainvälistymisessä. Vähiten julkisten yrityspalveluiden koetaan edistäneen innovaatioiden kaupallistamista ja uusien työpaikkojen luomista.

15. KUINKA HYVIN JULKISET YRITYSPALVELUORGANISAATIOI OVAT KYENNEET PARANTAMAAN YRITYSTEN TOIMINTAEDELLYTYKSIÄ YLEENSÄ

12.2 Käyttö ja arviot

Pk-yritykset ovat käyttäneet eniten hyväksi TE-keskusten (Pohjois-Karjala 48 %; koko maa 36 % yrityksistä) ja Finnveran palveluita (Pohjois-Karjala 44 %; koko maa 32 %). Tekesin palveluita on hyödyntänyt 16 prosenttia Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä ja 12 prosenttia koko maan yrityksistä. Uusimpia palveluita, kasvuyrityspalvelua ja YritysSuomi-portaalia, on käyttänyt vasta noin prosentti yrityksistä.

Palveluita käyttäneet vastaajat Pohjois-Karjalan alueella antavat parhaimmat arviot palveluasenteesta Finnvera Oyj:lle, Tekesille ja Uusyrittäjäkeskukselle. Koko maan tasolla Finnvera arvioidaan parhaimmaksi palveluasenteen osalta.

Taulukko 8: Millaisen kokonaisarvion annatte palveluasenteesta?

Keskiarvo (asteikko 1-5) (*HUOM! Palveluita, joiden kohdalla vastaajamäärä on jäänyt alle kymmeneen, ei huomioida.)

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	Ka	Ka
Finnvera Oyj	3,9	4,1
Tekes	3,6	3,9
TE-keskus	3,5	3,8
Finpro	3,4	3,7
YritysSuomi.fi portaali	3,4	*
Uusyrittäjäkeskus	3,7	3,9
Seudullinen yrityspalvelupiste	3,5	3,6
Kasvuyrityspalvelu	3,3	*

Arviot asiantuntemuksesta ovat Pohjois-Karjalan ja myös koko maan alueella käytännössä yhtä myönteiset. Parhaimmat arviot asiantuntemuksesta alueella ja myös koko maassa annetaan Finnveralle.

Taulukko 9: Millaisen kokonaisarvion annatte asiantuntemuksesta?

Keskiarvo (asteikko 1-5) (*HUOM! Palveluita, joiden kohdalla vastaajamäärä on jäänyt alle kymmeneen, ei huomioida.)

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	Ka	Ka
Finnvera Oyj	3,9	4,2
Tekes	3,6	3,8
TE-keskus	3,5	3,8
Finpro	3,4	3,8
YritysSuomi.fi portaali	3,5	*
Uusyrittäjäkeskus	3,6	3,8
Seudullinen yrityspalvelupiste	3,3	3,6
Kasvuyrityspalvelu	3,4	*

Palveluiden käyttäjiltä kysyttiin vielä, kuinka hyvin palvelut ovat pystyneet edistämään yrityksen toimintaa. Myös tältä osin on Finnvera alueella kärjessä. Verrattuna koko maan tuloksiin ovat arviot kärjen osalta alueella koko maan tuloksia positiivisemmat.

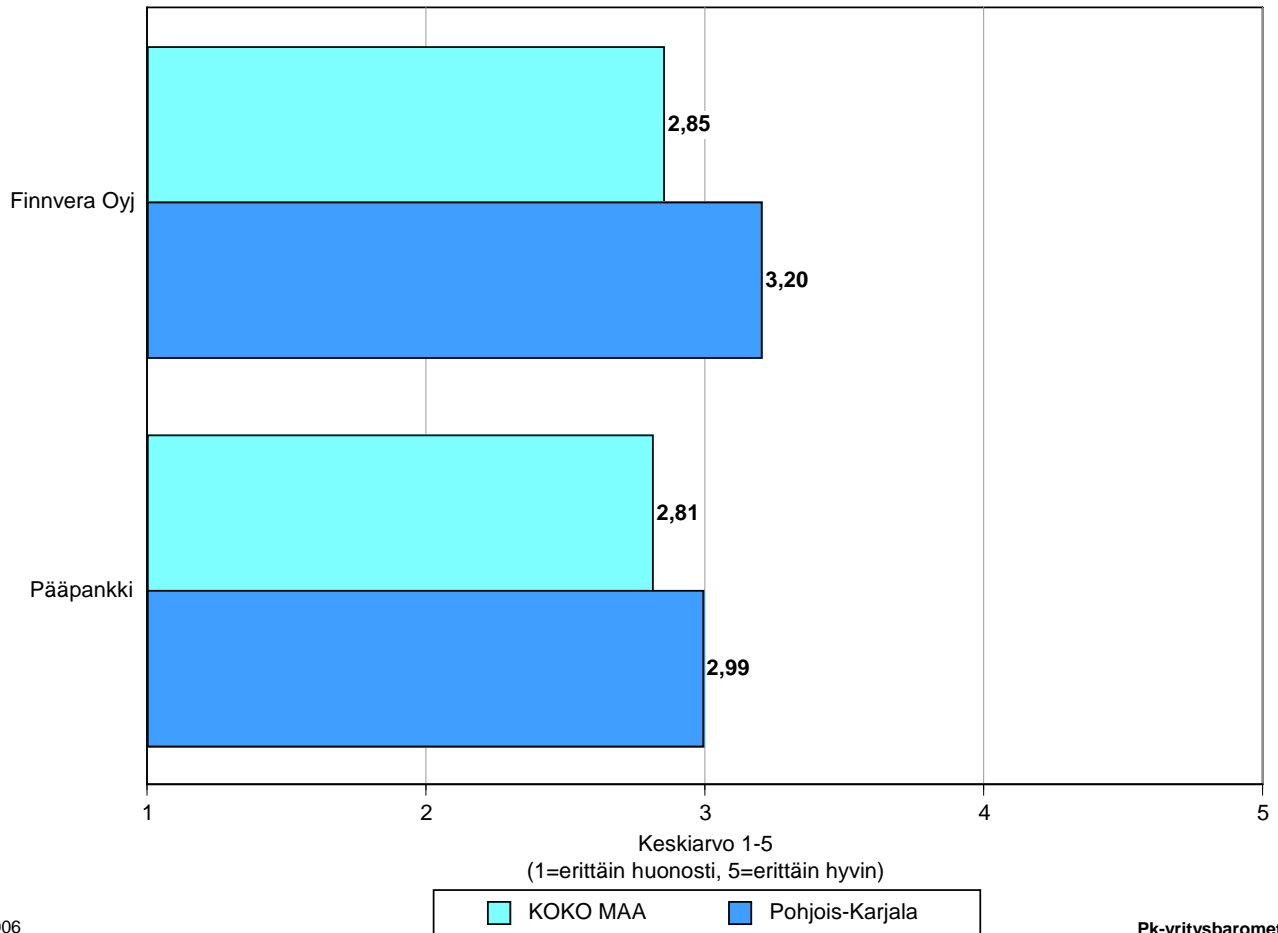
Taulukko 10: Kuinka hyvin käyttämäenne palvelu pystyi edistämään yrityksenne toimintaa? Keskiarvo (asteikko 1-5) (*HUOM! Palveluita, joiden kohdalla vastaajamäärä on jäänyt alle kymmeneen, ei huomioida.)

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	Ka	Ka
Finnvera Oyj	3,9	4,3
Tekes	3,5	3,7
TE-keskus	3,3	3,8
Finpro	3,0	3,6
YritysSuomi.fi portaali	2,9	*
Uusyrityskeskus	3,2	3,5
Seudullinen yrityspalvelupiste	3,1	3,6
Kasvuyrityspalvelu	3,1	*

12.3 Riskinotto

Vastaajilta kysyttiin myös kuinka hyvin rahoittajat heidän mielestään ottavat riskiä. Pohjois-Karjalan alueen vastaajista reilu neljännes on sitä mieltä, että Finnveran riskinottokyky on hyvällä tai erittäin hyvällä tasolla. Pääpankkinsa riskinottokyvyn arvioi hyväksi tai erittäin hyväksi 31 prosenttia alueen vastaajista. Pohjois-Karjalan alueella Finnvera saa paremman arvon riskinottokyvystään.

16. KUINKA HYVIN RAHOITTAJAT OTTAVAT RISKIÄ

PÄÄKONTTORIT

HELSINKI

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 020 460 11
www.finnvera.fi

ALUEKONTTORIT

HELSINKI (PÄÄKAUPUNKISEUTU)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

UUSIMAA

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

JOENSUU

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

LAHTI

Laiturikatu 2, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

LAPPEENRANTA

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

MIKKELI

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

OULU

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

PORI

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

ROVANIEMI

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

SEINÄJOKI

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

TAMPERE

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

VAASA

Pitkätatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

EDUSTUSTOT ULKOMAILLA

PIETARI

Postiosoite
PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980
www.yrittajat.fi

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT RY
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT RY
Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

HELSINGIN YRITTÄJÄT
Kellosilta 2 D, 2. krs. 00520 Helsinki
p. (09) 612 6230, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

HÄMEEN YRITTÄJÄT RY
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

KAINUUN YRITTÄJÄT RY
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT RY
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. 010 425 9203, f. 010 425 9210
www.yrittajat.fi/keskisuomi

KYMEN YRITTÄJÄT RY
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

LAPIN YRITTÄJÄT RY
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

LÄNSIPOHJAN YRITTÄJÄT RY
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT RY
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT RY
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT RY
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT RY
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY -
KUST-ÖSTERBOTTENS FÖRETAGARE RF
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT RY
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

SAVON YRITTÄJÄT RY
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

UUDENMAAN YRITTÄJÄT - NYLANDS FÖRETAGARE RY
Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
p. (09) 274 5420, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT RY
Brahenskatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Pohjois-Karjalan Yrittäjät

Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
Puhelin (013) 221 311
Faksi (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Suomen Yrittäjät

Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221
Faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

FINNVERA

Joensuu
Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi

Helsinki
Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240